dnia 15 listopada 2026 r.

Wnioskodawca:

Adresaci:

Minister Zdrowia
Minister Edukacji
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Rzecznik Praw Obywatelskich

PETYCJA

w sprawie wprowadzenia równorzędnych męskich i żeńskich nazw zawodów higienistki stomatologicznej i asystentki stomatologicznej oraz uporządkowania nazewnictwa kierunków kształcenia w obszarze higieny i asysty stomatologicznej

Szanowni Państwo,

Działając jako lekarz dentysta, specjalista protetyki stomatologicznej oraz osoba prowadząca podmiot leczniczy zatrudniający przedstawicieli różnych zawodów medycznych, zwracam się z wnioskiem o podjęcie działań legislacyjnych i organizacyjnych zmierzających do dostosowania oficjalnego nazewnictwa zawodów związanych z higieną i asystą stomatologiczną do współczesnych realiów zawodowych, społecznych i edukacyjnych.

Przedmiotem niniejszej petycji są dwa zasadnicze postulaty:

1. Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego równorzędnych nazw zawodowych: „higienistka stomatologiczna” i „higienista stomatologiczny” oraz „asystentka stomatologiczna” i „asystent stomatologiczny”.
2. Upowszechnienie nazw kierunków i programów kształcenia odnoszących się do dziedziny wiedzy i umiejętności, tj. „higiena stomatologiczna” oraz „asysta stomatologiczna”, zamiast posługiwania się wyłącznie nazwami zawodów w formie żeńskiej.

I. Potrzeba uwzględnienia mężczyzn wykonujących zawody stomatologiczne

Obecnie obowiązujące przepisy prawa, w tym ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych, posługują się nazwami „higienistka stomatologiczna” oraz „asystentka stomatologiczna”. Podobne nazewnictwo funkcjonuje w klasyfikacji zawodów i specjalności oraz w systemie kształcenia zawodowego.

Tymczasem zawody te wykonują zarówno kobiety, jak i mężczyźni. Wraz z rozwojem nowoczesnej stomatologii, profilaktyki zdrowotnej oraz zwiększaniem znaczenia samodzielnych kompetencji personelu medycznego rośnie także znaczenie zapewnienia obu płciom równego i czytelnego sposobu identyfikacji zawodowej.

Utrzymywanie wyłącznie żeńskiej nazwy zawodu w oficjalnych aktach prawnych, dokumentach edukacyjnych i rejestrach zawodowych jest rozwiązaniem nieodpowiadającym w pełni współczesnej strukturze rynku pracy.

Postulowana zmiana nie ma na celu zastąpienia dotychczasowych nazw żeńskich nazwami męskimi. Jej istotą jest uznanie obu form za równorzędne i prawidłowe, z zachowaniem tej samej profesji, kwalifikacji i uprawnień.

Mężczyzna posiadający odpowiednie kwalifikacje i wykonujący czynności z zakresu higieny stomatologicznej powinien mieć możliwość formalnego posługiwania się nazwą „higienista stomatologiczny", bez wątpliwości dotyczących zgodności tego określenia z oficjalnym nazewnictwem zawodu. Analogiczne rozwiązanie powinno dotyczyć asystentów stomatologicznych.

II. Zasada równego traktowania i przeciwdziałanie stereotypom zawodowym

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje równość wobec prawa oraz równe prawa kobiet i mężczyzn, w tym w życiu społecznym i gospodarczym (art. 32 i 33).

Choć samo stosowanie żeńskiej nazwy zawodu nie przesądza automatycznie o występowaniu dyskryminacji prawnej, utrzymywanie wyłącznie takiej formy może utrwalać stereotypowe postrzeganie określonych profesji jako przeznaczonych dla jednej płci. W obszarze ochrony zdrowia szczególnie istotne jest promowanie równego dostępu do kształcenia, zatrudnienia i rozwoju zawodowego.

O możliwości wykonywania tych zawodów powinny decydować posiadane kwalifikacje, kompetencje, przygotowanie praktyczne oraz spełnienie wymogów ustawowych, a nie płeć osoby wykonującej zawód. Wprowadzenie równorzędnych nazw zawodowych byłoby czytelnym sygnałem równego traktowania także na poziomie języka urzędowego.

III. Konieczność zmiany nazewnictwa kierunków kształcenia

Drugim istotnym zagadnieniem jest sposób nazywania kierunków i programów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodów związanych z higieną oraz asystą stomatologiczną. Należy wyraźnie rozróżnić nazwę dziedziny lub kierunku kształcenia, nazwę zawodu oraz tytuł zawodowy przysługujący absolwentowi.

Zasadne jest, aby nazwy kierunków kształcenia określały przede wszystkim zakres zdobywanej wiedzy i umiejętności, a nie płeć wynikającą z gramatycznej formy nazwy zawodu.

„Higiena stomatologiczna"

Jako nazwa kierunku studiów, programu lub obszaru kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu higienistki stomatologicznej albo higienisty stomatologicznego.

„Asysta stomatologiczna"

Jako nazwa programu lub obszaru kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu asystentki stomatologicznej albo asystenta stomatologicznego.

Takie nazewnictwo jest zrozumiałe, merytoryczne i neutralne pod względem płci oraz pozwala na czytelne odróżnienie procesu edukacyjnego od uzyskiwanych kwalifikacji zawodowych. Nie powinno prowadzić do obniżenia standardów kształcenia ani zmiany zakresu uprawnień zawodowych.

IV. Wpływ obecnego nazewnictwa na praktykę zawodową

Jako osoba prowadząca podmiot leczniczy dostrzegam znaczenie prawidłowego określania stanowisk i kwalifikacji pracowników. Nazwa zawodu jest wykorzystywana m.in. w dokumentacji kadrowej, umowach, regulaminach organizacyjnych, zakresach obowiązków, dokumentacji medycznej, systemach informatycznych oraz informacjach kierowanych do pacjentów.

W przypadku mężczyzn wykonujących omawiane zawody powstaje niepotrzebna rozbieżność między naturalnie stosowanymi określeniami „higienista stomatologiczny" i „asystent stomatologiczny" a nazwami funkcjonującymi w przepisach prawa. Wprowadzenie obu form rodzajowych pozwoliłoby uporządkować nazewnictwo bez ingerowania w kompetencje zawodowe, przy zapewnieniu ciągłości uzyskanych kwalifikacji i ważności wydanych dyplomów.

V. Postulowane działania legislacyjne i organizacyjne

W związku z przedstawionymi argumentami wnoszę o:

3. Zmianę ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych poprzez wprowadzenie równorzędnych nazw: „higienistka stomatologiczna / higienista stomatologiczny" oraz „asystentka stomatologiczna / asystent stomatologiczny".
4. Dostosowanie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, tak aby uwzględniały obie formy nazw zawodów bez tworzenia odrębnych profesji, kwalifikacji czy uprawnień.
5. Dostosowanie odpowiednich rozporządzeń, dokumentów kwalifikacyjnych, podstaw programowych, świadectw, dyplomów oraz systemów rejestrowych, w tym Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego.
6. Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających stosowanie nazw „higiena stomatologiczna" i „asysta stomatologiczna" jako nazw kierunków, programów lub obszarów kształcenia, z zachowaniem jednoznacznego wskazania kwalifikacji zawodowych uzyskiwanych po zakończeniu nauki.
7. Opracowanie, we współpracy z uczelniami i placówkami kształcenia zawodowego, rekomendacji dotyczących stosowania nazewnictwa neutralnego płciowo w informacjach o ofercie edukacyjnej, z poszanowaniem autonomii uczelni i wymogów szkolnictwa branżowego.
8. Przeprowadzenie analizy pozostałych regulowanych zawodów medycznych, w przypadku których oficjalne nazewnictwo występuje wyłącznie w jednej formie rodzajowej, w celu oceny potrzeby analogicznego uporządkowania terminologii.

VI. Podsumowanie

Przedstawione postulaty nie dotyczą wyłącznie zagadnienia językowego. Odnoszą się do sposobu, w jaki państwo definiuje zawody medyczne, organizuje kształcenie zawodowe oraz zapewnia jednakowe warunki identyfikacji zawodowej wszystkim osobom posiadającym odpowiednie kwalifikacje.

Współczesna stomatologia jest dziedziną interdyscyplinarną, w której kompetencje personelu medycznego odgrywają coraz większą rolę. Nazewnictwo zawodów powinno nadążać za tym rozwojem. Nie ma uzasadnienia, aby mężczyzna posiadający kwalifikacje w zakresie higieny stomatologicznej musiał

posługiwać się wyłącznie żeńską nazwą zawodu wynikającą z przepisów prawa. Podobnie nazwa kierunku kształcenia powinna przede wszystkim identyfikować obszar wiedzy i umiejętności, a nie sugerować płeć przyszłego absolwenta.

Wnoszę zatem o podjęcie międzyresortowych prac nad przedstawionymi zmianami oraz o przedstawienie stanowiska właściwych ministrów w zakresie możliwości i planowanego trybu ich wdrożenia.

Proszę również o przekazanie petycji właściwym organom w zakresie spraw pozostających poza kompetencją poszczególnych adresatów oraz o udzielenie odpowiedzi na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach.

Z wyrazami szacunku,